

A Nemzetközi Zenei Tanács 3. Zenei Világ fóruma és 33. közgyűlése 2009. október 17-22. Tunisz, Tunézia

Tunézia, az egyik legnyitottabb észak-afrikai arab ország volt a vendéglátója a Nemzetközi Zenei Tanács (IMC) 3. Zenei Világ fórumának és 33. közgyűlésének. A konferencia záróeseményén mind az 59 országból érkező 150 résztvevő egyet értett abban, hogy a fórum kiemelkedő eseménye volt a világ zenei életének, a kapcsolatépítés, a tudás-, ismeretek és a vélemények cseréjének nagyszerű fóruma. Ismét több olyan témát tűztek napirendre, amelyek fontosak mai zenei életünkben az egész világon. „*Access to musical diversity*” – Hozzáférés a zenei sokszínűséghez – főcím alatt a konferencia öt kiemelt témának szentelt fél-fél napot, ahol előadásokat, projektbemutatókat hallottunk-láttunk a világ minden részéről érkező szakemberektől, majd kérdések-válaszok keretében nyílt lehetősége minden résztvevőnek bekapcsolódni a vitába. Az egy-egy ülészakba tervezett – időnként bezúfolt – sok előadás és bemutató annyi ismeretet közölt, hogy csak vázolni lehet az elhangzottakat. A részletes dokumentáció, - egyes előadások teljes szövege - a Magyar Zenei Tanács titkárságán hozzáférhető.

I. A kulturális sokszínűségről

A konferencia minden témakörének meghatározó hivatkozási alapja volt a 2005-ben elfogadott UNESCO egyezmény a kulturális kifejezések sokszínűségének védelméről és előmozdításáról. Az Egyezmény elismeri a kulturális javak és szolgáltatások különleges, kettős - gazdasági és kulturális - természetét. Továbbá elismeri az államok jogát, hogy saját kultúrájuk megjelenítésére, a globalizációval szembeni megvédésére különleges szabályozást és támogatási rendszert alkalmazzanak, intézményeket működtessenek. Az Egyezmény 2007 márciusában lépett hatályba, eddig 100 ország és az Európai Unió ratifikálta.

Részletes ismertetéseket hallottunk az egyezmény 1999-es kanadai kezdeményezésétől kezdve a dokumentum létrejöttének folyamatáról, a megvalósítás további feladatairól a téma legavatottabbjaitól, majd néhány példát arról, hogy az egyes nemzetek mit és hogyan tesznek országukban az egyezmény végrehajtása érdekében.

Jukka Liedes (Finnország) 2004-2005-ben az egyezmény szövegezéséért felelős Unesco bizottság vezetője volt – a konvenció születéséről, jellegéről, részleteiről.

Gary Nail (Kanada) a Kulturális Sokszínűség Nemzetközi Hálózata (INCD) igazgatója – hogyan segíti az egyezmény a kulturális sokszínűséget, útmutató civil szervezeteknek és kormányoknak.

Silja Fischer (IMC) – a Nemzetközi Zenei Tanács milyen lépésekkel segítette az egyezmény terjesztését.

Timothy Maloney (Kanada) – a kanadai kormány politikája a multikulturalizmus támogatására.

Mohamed Zinelabidine (Tunézia) – hivatalos politikák a multikulturalizmusért Tunéziában és az arab világban.

Ole Reitov (Dánia) a *Freemuse* vezetője; „cenzúra a zenében”, hogyan küzd a nemzetközi fórum az egyezmény megsértése ellen: pl. a fejlődő országokból turnéra érkező muzikusok vízumát gyakran megtagadják európai országok.

Myfany Turpin (Ausztrália) – tudományos felmérés tradicionális zenekultúrákról (pl. ausztrál bennszülött zene, nyugat-afrikai dobosok, bali gamelán zene, a nyugati klasszikus opera, hindustani zene) a világ zenei sokszínűségének fenntartása érdekében.

Adepo Yapo (Togo, Elefántcsontpart) – nemzetközi fesztiválok és versenyek egy afrikai tradicionális hangszer, a balophon megőrzéséért.

Valentina Diaz Frenot (Paraguay) – nemzetközi iskolai zeneoktatási program a tradicionális latin-amerikai zenéért.

Wouter Turkenburg (Hollandia) – a holland kormány aggodalmai és lépései az egyezmény ratifikálásáig.

Az IMC és tagjai egyetértettek abban, hogy feladatunk az egyezmény ismertetése, további terjesztése, a nemzeti zenei tanácsok lehetőségeinek és feladatainak feltérképezése, ezzel is elősegítve az IMC fő célját: hozzájárulás a világ különböző zenei kultúrái közötti párbeszéd fejlődéséhez, megerősítéséhez, azok egyenlőségének elismerésével, elfogadásával.

II. „Riding the digital tiger”

A panel az elmúlt évek digitális forradalmának hatását vizsgálta a zeneiparra. A két évvel ezelőtti konferencián a területet érintő jogi kérdésekről volt szó, most a zeneipar, és az alkotók, a művészek gyakorlati helyzetét vizsgáltuk.

Peter Rantasa (mica, Ausztria) - A technikai változás, a gazdaság, az esztétika egymásra utaltsága.

Michelle Amar (IODA, Kanada) – A zenei export kihívásai, egy digitális aggregátor tapasztalatai.

Charles Caldan (Merlin, Nagy-Britannia) – a művészek és felvételek megfelelő díjazása a digitális zenepiacon a független lemezkiadók szempontjából.

Manfred Lappé (ReBeat, Ausztria) – a globális online ön-menedzselés új lehetőségei, a nemzetközi hallgatóság megtalálása

Richard Letts (Ausztrália) – az ausztrál zenei tanács és a digitális terjesztés dilemmája

Scott Simon (USA) – a digitális könyvtárak, mint a zenekultúra hozzáférési pontjai

Thomas Dayan (FIM) – hogyan lehet bevonni és megfelelően díjazni a terjesztési lánc szereplőit az afrikai országokban; rögzített előadások online használata: a művészek díjazásának innovatív modellje.

Wouter Turkenburg – a „fair music” kezdeményezésről

III. Kulturális politikák - paradigmaváltás

A tunéziai kulturális miniszter, az Európai Bizottság képviselője és az afrikai kulturális politikák obszervatóriumának igazgatója volt az előadója annak a panelnek, amely képet adott arról, hogy a világ e régióiban hogyan változtak a kulturális trendek a kulturális és zenei életet érintő politikákban, és milyen lehetőségei vannak az interregionális együttműködéseknek a kulturális fejlődés érdekében.

IV. Zeneoktatás az érdekképviseléstől a gyakorlatig

Mind az öt kontinensről érkeztek nemzetközi elismertségű előadók erre az ülészsakra. Azt próbáltuk körüljárni, hogy hogyan lehet létrehozni és működtetni egy globális hálózatot és partner-rendszert zenepedagógiai érdekképviselést céljából.

Liane Hentschke (Brazília) – hogyan gondolkodhatunk a zenepedagógiáról globálisan

Wayne Bowman (Kanada) – érdekképviselést a zenében és a zeneoktatásban kritikai megközelítésben – filozófiai és politikai szempontok.

Richard Letts (Ausztrália) – az érdekképviselést stratégiái, gyakorlati lépései

Samuel Lee (Dél-Korea) – globális partnerhálózat a zene- és művészetoktatásért; *Road Map For Arts Education* – az UNESCO 2006-os lisszaboni művészetoktatási világkonferenciájának dokumentuma; Minőségi oktatást mindenkinek! – UNESCO program.

David Price (Nagy-Britannia) – új paradigmák az oktatásban

Emily Akuno (Kenya) – Kelet-afrikai példák a zeneoktatási érdekképviselőre, a fejlesztési lehetőségekre.

Alejandro Iglesias Rossi (Argentína) – projektbemutató: tradicionális dél-amerikai hangszerek használata a kortárs zenében.

V. Kihívások a művészi zene előtt

A fórum azt járta körül, hogy milyen is a helyzete az ún. művészi zenének a világ különböző régióiban, különös tekintettel a közönségre. Hogyan befolyásolja az Internet, a médiák a művészi zene befogadását. Felületességgel, a hírnév hajhászásával teli világunkban van-e figyelő hallgatóság a művészi zene igazi mélységeire.

Timo Cantell (Finnország) – felmérés a finn klasszikus zenei koncerteket látogatók és nem látogatók körében.

Suvarnatale Rao (India) – a klasszikus indiai zene és a közönség változása világszerte.

Sylvia Nanyonga-Tamusuza (Uganda) – a klasszikustól az ugandai egyházi zenéig, a művészi zene és közönségének változása.

Mourad Sakli (Tunézia) – a tunéziai zene és a hangzó környezet a 21. század elején.

Greg Sandow (USA) – a populáris kultúra kihívása.

Graca Boal Palheiros (Portugália) – projektbemutató: 'a zene vigyáz rám' - a gyermekek motiválása.

IMC Inaugural Musical Right Award

Nagy elismerés érte a magyar zenei életet: a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete a Zenészek Nemzetközi Szövetsége (FIM) javaslatára elnyerte a Nemzetközi Zenei Tanács (IMC) „Díj a Zenei Jogokért” kitüntetését. A díj átadására október 18-án, vasárnap az IMC Tuniszbán megtartott 3. Zenei Világforumán került sor. Richard Letts, a Tanács elnöke a kitüntetés átadásakor méltatta a díjazott kimagasló és eredményes erőfeszítéseit az ún. Előadó-művészeti törvény megalkotása érdekében. Példaként állította a jogszabályt más országok számára is, hiszen az kedvező feltételeket teremt a muzikusok, zenei előadó-művészeti intézmények, végső soron a zene számára. Az elnök kiemelte: a jogszabály, akárcsak az előadó-művészek közteherviselését könnyítő, ún. „EKHO”-törvény a gyakorlatba ülteti át az UNESCO a művészek jogállásáról szóló ajánlásának számos lényeges elemét. A díjat dr. Gyimesi László, a szakszervezet főtitkára vette át.

A Nemzetközi Zenei Tanács széleskörűen értelmezi a zenei jogokat, ezeket alapszabályában is meghatározza: Az IMC célja, hogy hozzájáruljon a következő alapjogok biztosításához:

- minden gyermek és felnőtt joga, hogy szabadon kifejezze magát a zenén keresztül is,
- minden gyermek és felnőtt joga, hogy zenét tanulhasson,
- minden gyermek és felnőtt joga, hogy hozzáférjen a zenéhez részvétel, hallgatás, alkotás vagy információ útján,
- minden művész joga, hogy fejlessze művészi képességeit, és azt közvetíteni tudja,
- minden művész joga, hogy elismerést és díjazást kapjon művészi tevékenységéért.

A díjazottak elismerése is ezen fő szempontok szerint segíti a zenei jogok érvényesülését:

Freemuse (Dánia) – nemzetközi fórum a muzikusok szabad zenei megnyilvánulása érdekében.

Centro Andino para la Education y la Cultura (Argentína) – hátrányos helyzetű fiatalok nevelése zenével.

A zeneoktatás újraszervezése Afganisztánban.

További ajánlásokat kapott egy belga-délafrikai, egy norvég-vietnámi, egy amerikai, egy finn és egy svéd program.

A közgyűlésről

A Nemzetközi Zenei Tanács október 21-22-én tartott 33. közgyűlése kulcsfontosságú döntéseket hozott, amelyek tovább egyengetik a nemzetközi szervezet és tagjai útját a fejlesztések, kapacitásbővítés terén, melyek elősegítik azokat a törekvéseket, hogy a szervezet valóban a világ vezető zenei szakmai szervezete legyen. Az 1949-ben alapított IMC az elmúlt 60 évben jelentős lépéseket tett e célok felé, így vált a közös gondolkodás, tapasztalat- és véleménycserék fórumává, kormányok, politikusok, világszervezetek, régiók, intézmények partnerévé. Tagjai segítségével és az ő érdekeik mentén tevékenykedik a világon létező minden zenei megnyilvánulás védelme, promóciója, a zene és a muzsikások társadalmi, szociális, kulturális, gazdasági fejlődése érdekében.

A 118 szavazati jogú tagszervezet 61 képviselője volt jelen a közgyűlésen: 34 nemzeti zenei tanács, 19 nemzetközi és regionális szervezet, valamint 8 nemzeti és specializált szervezet. Az afganisztáni, görög, kínai, szenegáli, dél-afrikai, és ugandai megfigyelőkkel együtt összesen 59 náció képviselői vettek részt a közgyűlés munkájában.

A közgyűlés ratifikálta a benini, a chilei, a malaysiai nemzeti zenei tanácsok felvételét, valamint 3 regionális szervezetet, és 12 nemzeti és specializált szervezetet fogadott tagjai sorába. Costa Rica, Brazília, a Dominikai Köztársaság, Spanyolország, Venezuela zenei tanácsainak és az Al-Quds Egyetem tagságát felfüggesztette. Kizárt a tagok közül 5 szervezetet. A felfüggesztések és kizárások okai a több éves tagdíj-nemfizetés, valamint a szakmai tevékenység, a kapcsolat hiánya voltak. Az IMC tagsági kérdésekkel foglalkozó munkacsoportja az elmúlt 2 évben felmérést készített a nemzeti zenei tanácsok helyzetéről, munkájáról. A tagságnak szétküldött önértékelő kérdőívek feldolgozása során világossá vált, hogy mely zenei tanácsok teljesítik, és melyek nem az előző közgyűlésen megszavazott kritériumokat, amelyeket egy nemzeti zenei tanácstól elvár az IMC (átláthatóság, több zenei műfaj képviselése, demokratikus felépítés, működés, stb.). Vannak olyan zenei tanácsok, amelyek másokat is segítenek (pl. Finnország, Argentína), és vannak olyanok, amelyeket más kategóriába, a nemzeti szervezetek közé célszerű átsorolni, hogy a kontaktus, a katalizátor-szerep megmaradjon. Regionális kapacitás-építési szemináriumok szervezésével (2009. február, Pomáz, Magyarország, és 2009. április, Porto Alegre, Brazília) segítette az IMC a nemzeti szekciók fejlődését.

Richard Letts leköszönő elnök az elmúlt évek tevékenységéről szóló beszámolójában kiemelte: az IMC látványos fejlődést produkált az elmúlt bienniumban, annak ellenére, hogy a 2005-ös pénzügyi összeomlás terheit a mai napig viseli. Az akkori 1millió eurós hiányt 4 év alatt 50.000 Euróra dolgozta le, így még mindig vannak finánciális aggodalmak. A tevékenységbeli fejlődés az ún. „dolgozó elnökségnek” köszönhető: munkacsoportok alakultak (tagsági, kommunikáció, fundraising) az elnökségen belül. A vezetőség és a tagság nevében az elnök köszönetet mondott Silja Fischer főtitkárnak, aki az IMC egyetlen alkalmazottja, s akinek kitartó munkája nélkül lehetetlen lett volna a szervezet újjászületése. A közgyűlés elfogadta a vezetőség és a regionális szervezetek és titkárságok beszámolóit. A legszervezettebb az Európai Zenei Tanács. A COMTA – a három Amerikát összefogó regionális szervezet idén tavasszal alakult újjá. Az afrikai, az arab világ és a hatalmas Ázsia regionális szervezetei ill. titkárságai a mostani közgyűlésen kaptak nagy lökést tevékenységük és szervezetük fejlesztéséhez.

A Nemzetközi Zenei Tanács 1949-ben az UNESCO főigazgatójának kezdeményezésére alakult meg, mint a zenei területen működő tanácsadó szervezet. Eddig az UNESCO Nemzetközi Zenei Tanácsaként szerepelt, az UNESCO azonban az elmúlt évben felülvizsgálta ezt a

helyzetet és a kapcsolatra vonatkozó megfogalmazás 2009-től hivatalosan a következő: „Az IMC az egyetlen nem-kormányközi zenei szervezet, amely az UNESCO-val formális társult kapcsolatban van.”

A közgyűlésen elhangzott, hogy Liszt Ferenc születésének 200. évfordulója felkerült az UNESCO 2011-ben, a világ számára megünneplésre ajánlott évfordulóinak jegyzékébe.

A közgyűlés - részletes ismertetés és hosszas vita után - számos ponton módosította alapszabályát és működési szabályzatát. A legfontosabb elemek: a vezetőségi tagokat nem hat, hanem két évre választjuk ezentúl, kétszeri meghosszabbításai lehetőséggel. A 6 éves mandátum többeket elriasztott a jelöltségtől, főleg annak tudatában, hogy nemcsak önkéntes munkájukat ajánlják fel az IMC-nek, hanem minden költségüket is fizetniük kell.

A közgyűlés 4 új tagot választott a vezetőségbe: Fernando Condon (Uruguay), Henrik Melius (Svédország), Blasko Smilevski (Macedonia), Féthi Zgonda (Tunézia). A korábbi vezetőségi tagok Liane Hentschke (Brazília), Sonja Greiner (Németország), Gary Ingle (USA), Timo Klemettinen (Finnország), és Lupwishi Mbuyamba (Congo/Mozambik) mandátuma még 2 ill. 4 évig tart. A kincstárnok továbbra is Lars Grunth (Dánia). A Magyar Zenei Tanács képviselője, Schanda Beáta első alelnökként folytatja munkáját az IMC vezetőségében még 2 évig. A szervezet új elnököt választott Frans de Ruiter (Hollandia) személyében, aki a Holland Királyi Zenei és Művészeti Akadémia elnöke, a leideni Alkotóművészeti és Előadóművészeti Akadémia igazgatója, és korábban különböző tisztségeket is betöltött a Nemzetközi Zenei Tanácsban, többek között elnök is volt 1997-2001 között. Richard Letts leköszönő elnököt nagy ovációval tiszteletbeli taggá választotta a közgyűlés.

A pénzügyi bizottság tagjai: Stef Coninx (Belgium), Peter Rantasa (Ausztria). A jogi bizottság tagjai: Franz Patay (Ausztria), Cynthia Sanches (USA), Wouter Turkenburg (Hollandia).

A további napirendi pontok között a közgyűlés elfogadta a pénzügyi bizottság jelentését, a 2010-11-es költségvetés tervezetét, valamint a következő biennium tagdíjfizetési szabályzatát, amely az előző közgyűlésen elfogadott szisztéma szerint folytatódik. Magyarországnak továbbra is évi 800 Euro tagdíjfizetési kötelezettsége van.

A Nemzetközi Zenei Tanács konferenciáján és közgyűlésén először vehettek részt a tagszervezetek fiatal képviselői kedvezményesen, akik megalakították az IMC ifjúsági tanácsadó csoportot, és friss szemmel figyelemmel kísérik a szervezet tevékenységét, ajánlásokat fogalmaznak meg.

A tuniszi rendezvényt a Nemzetközi Zenei Tanács a Tunéziai Köztársaság Kulturális és Nemzeti Örökségvédelmi Minisztériumával közösen szervezte, partnerei és támogatói az UNESCO, a NAMM, az Európai Zenei Tanács, és a Tunéziai Nemzeti Idegenforgalmi Hivatal voltak. Hogy a nemzetközi konferencia tunéziai megrendezése milyen kiemelt jelentőségű volt az ország számára azt az is bizonyítja, hogy a kulturális miniszter három ízben is megtisztelte az eseményt személyes jelenlétével. Inspiráló beszéddel nyitotta meg a konferenciát, részt vett az ünnepi nyitó vacsorán és személyesen ismertette országa kultúrpolitikai törekvéseit az erről szóló ülészenon.

Tunézia sokszínű zenei életének megismerésére is bőven akadt lehetőség: a vendéglátók egy egész délutánt szenteltek az ország tradicionális és mai zenéjének bemutatásának. Zenetudósok tartottak előadásokat, bemutattva az ősi gyökereket, azokat a hatásokat, amelyek Tunézia viharos történelme során a zenét is érték, a hagyományokra támaszkodó kortárs kompozíciós törekvéseket, stb. Minden estére szerveztek valamilyen zenei eseményt, koncertet. Hallottunk többek között tradicionális tuniszi, arab zenét (Mazmoum, Malouf) Sidi Bou Said-ban, az Arab és Mediterrán Zenei Központ lenyűgöző palotájában, valamint zenekari hangversenyt, liturgikus előadást a városi színházban.

1981 óta, amikor Magyarország látta vendégül a Nemzetközi Zenei Tanács konferenciáját és közgyűlését Budapesten, nem vett részt ilyen népes magyar delegáció IMC eseményen. A tuniszi rendezvény teljes időtartamán jelen volt Schanda Beáta, az IMC első alelnöke, aki a konferencia előtti háromnapos vezetőségi ülésen is részt vett, valamint Páldy Ágnes, a Magyar Zenei Tanács ügyvezető titkára. A díjátadáson és az ahhoz kapcsolódó eseményeken részt vett Dr. Gyimesi László, a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezetének főtitkára, Kovács Géza, a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségének elnöke és Dr. Tomori Pál, az Előadóművészi Jogvédő Iroda igazgatója.

A rendezvénynek a Tunisz La Marsa tengerparti nyaralóövezetében - a belvárostól fél óras autóútra - levő pompás Karthago Le Palace Hotel adott otthont. A szálloda mindenben biztosította a konferencia igényeit.

Részvételünket a Nemzeti Kulturális Alap és a Nemzeti Civil Alapprogram, valamint a Nemzetközi Zenei Tanács és a tuniszi vendéglátók tették lehetővé. A támogatásokat ezúton is köszönjük.

Budapest, 2009. november

Páldy Ágnes
Magyar Zenei Tanács